

חקיקה, חקיקת משנה והוראות בנק ישראל*

חוק בנק ישראל (תיקון מס' 8), תש"ל—1970¹

1. בסעיף 33 לחוק בנק ישראל, תשי"ד—1954² —
- (1) בכותרת השוליים, אחרי "מטבעות זכרון" יבוא "ומטבעות מיוחדים";
- (2) בסעיף קטן (א), אחרי "כמטבע זכרון" יבוא "או כמטבע מיוחד";
- (3) בסעיף קטן (ב), אחרי "מטבעות זכרון" יבוא "מטבעות מיוחדים".

שניאור זלמן שזר	גולדה מאיר	פנחס ספיר
נשיא המדינה	ראש הממשלה	שר האוצר

ד ב ר י ה ס ב ר

בשנת תשכ"ח—1968 תוקן חוק בנק ישראל, תשי"ד—1954, בהוספת סעיף 33א, כדי לאפשר לבנק להוציא מטבעות זכרון שעל אף היותם הילך חוקי אינם ניתנים לציבור הרחב תמורת ערכם הנקוב אלא נמכרים לאספנים ע"י החברה הממשלתית למדליות ולמטבעות בע"מ. התברר כי סעיף 33א מצומצם מדי כי הוא חל על מטבעות זכרון בלבד ואינו מכסה את כל סוגי המטבעות אשר יצורם מיועד בראש ובראשונה לאספנים. תיקון מס' 8 לחוק בנק ישראל מרחיב את תחולתו של סעיף 33א גם על מטבעות שהנגיד, בהתייעצות עם הממשלה, הכריז עליהם כמטבעות מיוחדים.

חוק בנק ישראל, תשי"ד—1954

הוראות בדבר נכסים נוזלים³

בתוקף סמכותי לפי סעיף 49 לחוק בנק ישראל, תשי"ד—1954⁴, לאחר התייעצות עם הוועדה ובאישור הממשלה, אני מורה לאמור:

1. בסעיף 3(א) להוראות בנק ישראל (נכסים נוזלים) (תיקון מס' 2), תשכ"ח—1968⁵, במקום "ועד יום י"א בכסלו תשל"א (9 בדצמבר 1970)" יבוא "ועד יום ט"ז בסיון תשל"א (9 ביוני 1971)".

* גערך בידי ד"ר אברהם לזוביק, יועץ משפטי למפקח על הבנקים.

¹ ס"ח תשל"ל, עמ' 125 (כ"ז בתמוז תש"ל; 30 ביולי 1970).

² ס"ח תשי"ד, עמ' 192; תשט"ו, עמ' 242; תשט"ז, עמ' 32, עמ' 101; תשי"ו, עמ' 51; תשכ"ח, עמ' 48; תשכ"ט, עמ' 67, עמ' 99.

³ ק"ת תשל"א, עמ' 254.

⁴ ס"ח תשי"ד, עמ' 192.

⁵ ק"ת תשכ"ח, עמ' 1471; תשכ"ט, עמ' 73, 1603; תשל"ל, עמ' 1711.

- תחילה 2. תחילתן של הוראות אלה היא ביום י"א בכסלו תש"ל (9 בדצמבר 1970).
- השם 3. להוראות אלה ייקרא "הוראות בנק ישראל (נכסים נוילים) (תיקון מס' 2) תשכ"ח—1968 (תיקון), תשל"א—1970".

דוד הורוביץ
נגיד בנק ישראל

ט"ז בכסלו תשל"א
14 בדצמבר 1970

ד ב ר י ה ס ב ר

תיקון זה להוראות הנזילות מאריך בששה חדשים נוספים את תוקפה של הוראת השעה שהטילה נזילות בשיעור של 70% על הגידול בפיקדונות עובר ושב לאחר מאי 1968.

חוזר מספר 323/06

סדרי נכיון משנה על אשראי מכוון הניתן לזמן ארוך

כ ל ל י

1. חוזר זה בא לקבוע את ההסדרים לפיהם יבצע בנק ישראל נכיון משנה מלא כנגד הלוואות מאושרות שניתנו לתקופה העולה על שנה אחת.
2. אשראי מכוון לתקופות ארוכות ניתן כיום בצורות הבאות: —
 - א. במסגרת קרן מימון משלוחי ייצוא — כאשר אושר אשראי לקונה לתקופה העולה על שנה אחת.
 - ב. במסגרת פיקדונות במטבע חוץ חופשיים וכבולים (להלן — "פתחים") — כאשר, בגלל הסדרי ריבית, נקבע שהייצואן יקבל את האשראי כולו או חלקו, לא במסגרת קרנות הייצוא, אלא מפתחים.
 - ג. אשראי לפרויקטים מיוחדים שאושרו ע"י בנק ישראל.

א ש ר א י ב מ ס ג ר ת ק ר נ ה י י צ ו א

3. בנק שנתן אשראי במסגרת מימון משלוחי ייצוא לתקופה העולה על שנה אחת, ובאם אשראי זה ניתן באישור בנק ישראל, יהיה רשאי לבצע נכיון משנה מלא, על יתרת ההלוואה, כדלקמן: —
 - א. 24 חודש מיום מתן האשראי, יהיה הבנק רשאי לבצע נכיון משנה מלא על יתרת ההלוואה לתקופה החל מיום ביצוע נכיון המשנה ועד לפרעון האשראי, כפי שנקבע באישור הראשוני של בנק ישראל.
 - ב. למרות האמור לעיל, רשאי הבנק לבקש נכיון משנה מלא על האשראי לאחר שעברו 12 חודש מיום מתן האשראי, אם, מיד לאחר הוצאת האשראי נשוא נכיון המשנה המלא מהמסגרת הרגילה של קרנות הייצוא, נתן הבנק הלוואות ליצוא כמשמעותן בסעיף 6 להוראות הנזילות בסכום הנדרש בהודעת הנגיד לפי אותו סעיף.
4. על הבנק המבקש נכיון משנה כנ"ל, להוציא קודם את האשראי מתוך הקרן למימון משלוחי ייצוא, ע"י פדיון השטרות המתאימים בבנק ישראל.

5. אשראי ליצואן שכנגדו קיבל הבנק נכיון משנה כנ"ל לא ייחשב כהלוואה מאושרת לצורך סעיף 6 להוראות הנזילות.

6. נכיון המשנה כנ"ל יבוצע ע"י בנק ישראל בריבית שתהיה נמוכה באחוז אחד מהריבית המשולמת ע"י הייצואן לבנק.

ב מסגרת פתחיים

7. בנק שנתן הלוואה במסגרת פתחיים, מאושרת כאשראי מכוון, יהיה רשאי לבקש נכיון משנה על הלוואה זו, כדלקמן: —

א. לאחר עבור 18 חודש מיום מתן ההלוואה. במקרה זה נכיון המשנה ינתן בריבית שהיא באחוז אחד נמוכה מזו המשולמת ע"י הלוואה.

ב. לאחר עבור 12 חודשים מיום מתן ההלוואה. במקרה כזה הבנק ישלם ריבית על נכיון המשנה השווה לריבית שמשלם הלוואה פחות $\frac{1}{4}$ אחוז.

אשראי לפרויקטים מיוחדים

8. בכל מקרה של מתן אשראי מכוון לתקופה ארוכה, למימון פרויקטים מיוחדים, זכות הבנק לבצע נכיון משנה מלא, תקבע בכל מקרה בנפרד באישור המוקדם של בנק ישראל למימון הפרויקט.

בכבוד רב,
מאיר חת
המפקח על הבנקים

כ"ז בתשרי תשל"א
27 באוקטובר 1970

חוזר מספר 324/06

תיווך מוסדות בנקאיים בעסקי-ביטוח

מאז ראשית השנה הובאו לתשומת לבי על-ידי הממונה על החסכון והביטוח במשרד האוצר תלונות רבות על שמוסדות בנקאיים ניצלו את מעמדם כנותני אשראי לשם אילוץ לקוחותיהם לבצע ביטוחים באמצעות המוסדות עצמם, או גופים הקשורים אליהם.

התאחדות סוכני הביטוח בישראל אף הציעה לתקן את פקודת הבנקאות בצורה שתאסור על מוסדות בנקאיים לתווך במישרין, או בעקיפין בעסקי ביטוח ולהתנות מתן אשראי או שירותים אחרים בעריכת הסכם ביטוח באמצעותם. הצעה זו גידונה בוועדת הכספים של הכנסת, אשר שמעה את נציגי התאחדות סוכני הביטוח ואת נציגי איגוד הבנקים. הוועדה החליטה כי יש מקום לנסות לתקן את הליקויים עליהם הצביעו סוכני הביטוח בדרך מינהלית, דהיינו באמצעות הנחיות שתוצאנה על-ידי המפקח על הבנקים.

חוזר זה מיועד להבהיר את עמדתי בנושא הנידון, אשר נתקבלה על-דעת הוועדה המיעצת בענינים הנוגעים לעסקי בנקאות:

(א) מוסד בנקאי רשאי לעמוד על כך שיבוצעו ביטוחים להנחת דעתו בהקשר לעסקות אשראי, או עסקות בנקאיות אחרות שהוא מבצע, אולם אין מקום לכך שמתן אשראי או שירות בנקאי אחר יותנה בביצוע ביטוחים כלשהם באמצעות המוסד הבנקאי עצמו או גוף קשור אליו.

(ב) יש מקום לחריגה מן הכלל דלעיל כאשר מחמת אופי העסקה יש חשיבות מיוחדת למוסד הבנקאי, או יתרון ברור ללקוח, בביצוע הביטוח במסגרת סידור כולל. המקרים בהם יש מקום לחריגה כוללים, לדעתי:

- ביטוח עסקי יהלומים לצורותיו השונות;
- ביטוח רכוש הנמצא בחזקתו של המוסד הבנקאי;
- ביטוח נכסים המשמשים כבטחון להלוואות הניתנות על-ידי בנקים אפותקאיים למשתכנים.
- ביטוח ימי בהקשר למימון ייבוא וייצוא.

(ג) נראה לי כי באותם מקרים בהם מאפשר הסידור הכולל ביצוע הביטוח במחיר נמוך יותר מזה המתאפשר ללקוח הבודד על המוסד הבנקאי לחייב את הלקוח רק בהוצאות הביטוח, בצירוף הוצאות ניהול סבירות.

(ד) במקרה של הלוואה אפותקאית אין מקום לדרוש ביטוח באמצעות הבנק, אם הנכס הממושכן מבוטח, והלקוח מציע לבנק הסדר מניח את הדעת לחידוש סדיר של הביטוח בתקופת ההלוואה, ואילו ביחס למימון ייבוא וייצוא אין מקום לדרוש ביטוח באמצעות הבנק אם הלקוח מציע הסדר ביטוח מניח את הדעת.

(ה) בכל מקרה של ביצוע ביטוח באמצעות סידור כולל על המוסד הבנקאי להודיע על כך ללקוח לפני הביצוע.

אני מקווה כי מוסדות בנקאיים יקפידו לנהוג על-פי ההנחיות דלעיל, על מנת שניתן יהיה להסדיר את הטיפול בביטוח המתבצע בהקשר לעסקות בנקאיות, ללא צורך בהגבלות חקיקתיות אשר תכבדנה על הפעילות הלגיטימית של מוסדות בנקאיים בתחום זה.

בכבוד רב,
מאיר חת
המפקח על הבנקים

כ' בחשון תשל"א
19 בנובמבר 1970